

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD
Institut sociologických studií
Katedra veřejné a sociální politiky

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Typ posudku: posudek oponenta

Autorka práce: Bc. Zuzana Kajňáková

Název práce: Přístup agentur práce ke starším uchazečům o zaměstnání

Vedoucí práce: Mgr. Martin Nekola, PhD.

Autorka posudku: PhDr. Michaela Hiekischová

Autorka se ve své diplomové práci zabývá nezaměstnaností osob nad 50 let a přesto, že téma zúžila na přístup agentur práce ke starším uchazečům, jedná se o téma aktuální a vyžadující řešení.

Práce je logicky strukturovaná, jednotlivé kapitoly na sebe navazují. Také jazyk je srozumitelný, přesto lze v práci nalézt občasné překlepy a stylistické chyby.

Autorka si stanovila hypotézu, cíle a výzkumné otázky, se kterými v práci dále pracovala. Pro jejich zodpovězení vhodně využila škálu metod – od sekundární analýzy dat, přes polostrukturované rozhovory se zaměstnanci agentur práce a s osobami zodpovědnými za nábor u zaměstnavatele, po expertní metodu Focus Group. Přesto, že se v práci zaměřila na charakteristiku osob nad 50 let, omezila se na již zjištěné poznatky ze sociologických průzkumů, které se však přímo nezaměřovaly na nezaměstnané osoby. V případě zahrnutí nezaměstnaných osob nad 50 let přímo do výzkumu (např. metodou polostrukturovaných rozhovorů) a konfrontací jejich názorů s názory personalistů z agentur práce a zaměstnavatelů, mohla práce získat širší a hlubší rozsah. Také heuristiku strom problémů mohla konkrétněji zaměřit na zkoumaný problém (diskriminace starších uchazečů o zaměstnání) a jeho grafické provedení vložit přímo jako součást práce, nikoliv přílohu.

Autorka správně vycházela z teorie ageismu, teorie tržního selhání a teorie selhání státu. Nicméně výběr literatury a autorů byl při jejich definování poměrně omezený.

Při definování problému, které souvisí s nezaměstnaností osob nad 50 let, autorka uvádí, že dle míry nezaměstnanosti těchto osob se může „zdát, že nezaměstnanost osob starších 50 let nepředstavuje veřejně politický problém“ (str. 40). Zajímavý by byl popis vývoje nezaměstnanosti a délka evidence osob nad 50 let, které by mohly odhalit další skutečnosti. Autorka v práci popisuje příčiny a důsledky nezaměstnanosti, ale jejich popis je velice obecný, a ve většině případů není přímo zacílený na osoby nad 50 let. U národní politiky správně odkazuje na Národní program

přípravy na stárnutí, dále pracuje s Národním programem reforem České republiky 2008 – 2010 (v současné době však existuje také program reforem na rok 2011 a 2012) a tzv. Antidiskriminačním zákonem. Dále uvádí změny v oblasti zaměstnanosti v roce 2012, které však přímo nesouvisí se staršími lidmi – autorka uvádí obecné změny pro výplatu podpory v nezaměstnanosti, zavedení institutu veřejné služby (zde však neaktualizovala, že rozhodnutím Ústavního soudu již není povinná), zvolených rekvalifikací (v tomto případě chybně uvádí, že se uchazeč může spolupodílet na úhradě nákladů za rekvalifikaci – str. 68), postih práce na černo a kontrolní činnost státu. U změn v politice zaměstnanosti v roce 2011 autorka uvádí, že zásadní změnou je nemožnost přivýdělku při současné registraci na úřadu práce (str. 66 - 67) – toto tvrzení je chybné.

Oblast doporučení autorka dobře rozděluje na doporučení pro zaměstnavatele, agentury práce, uchazeče a veřejnou politiku. Nicméně tato doporučení jsou spíše pouhým konstatováním. Chybí v nich hlubší zamyšlení, konkrétnější formy doporučení a také nastínění významných souvislostí jako je politická průchodnost, ochota zaměstnavatelů, finanční náročnost apod. V práci mluví například o motivaci starších osob, ale již nepopisuje, jakými způsoby či přístupy je motivovat. Dále uvádí, že zákoník práce má být flexibilnější, ale čtenář se již nedozví, v jakém směru a v jaké podobě. Zajímavým doporučením je propojení rekvalifikace s pracovním místem, mylně se však domnívá, že je to v kompetenci úřadů práce (akreditované vzdělávací programy rekvalifikací si vytváří samotná rekvalifikační střediska a jejich schválení podléhá jednotlivým ministerstvům, zejména MŠMT, což úřady práce nemohou ovlivnit). Především z metody Focus Group mohly vzejít konkrétnější a zajímavější výstupy.

V práci oceňuji vlastní pracovní zkušenosti autorky, zahrnutí široké škály poznatků a metod, nicméně v ní můžeme nalézt chybná tvrzení. Dále práce postrádá kritické myšlení a nepropracovanost vidím především v oblasti doporučení.

Otázky k obhajobě:

Uveďte možnosti práce s uchazeči nad 50 let u agentur práce a Úřadu práce ČR. Jaký je mezi nimi rozdíl?

Jakým konkrétním způsobem zmotivovat starší uchazeče ke vzdělávání a udržení zaměstnání?

Celkové hodnocení:

Z výše uvedených důvodů navrhuji ohodnotit diplomovou práci Zuzany Kajňákové známkou **velmi dobře**.

Datum: 20. 1. 2013

PhDr. Michaela Hiekischová